

Finansdepartementet

Datum
2024-11-04

Diarienummer
Ä 2024–1562

Remissvar Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Myndigheten arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Utredningen är omfattande och välskriven med välgrundade resonemang om den kommunalekonomiska utjämnningen. Vi har valt att ta ställning till delar av kommitténs utredningsförslag och andra delar avstår vi att svara på.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets synpunkter

- Tillväxtverket är positivt till att kommittén förtydligar det kommunalekonomiska utjämnningssystemets syfte och funktion och utifrån en faktabakgrund medverkar till att missuppfattningar om systemet klagörs.
- Tillväxtverket tillstyrker kommitténs förslag över de principiella utgångspunkterna som kommittén har beaktat av den kommunalekonomiska utjämnningen, men avstår från att ha synpunkter avseende detaljerna och vilka effekter det har på kommuner och regioner.
- Tillväxtverket instämmer i att det finns skäl att se över utjämnningen med jämna mellanrum och att uppdatera underlaget för det kommunalekonomiska utjämnningssystemet. Detta så att resurser fördelas utifrån aktuella behov i sådan stor utsträckning som det är möjligt.
- Tillväxtverket är positivt till att kommittén lägger fram ett förslag om en huvudregel angående generella statsbidrag. Tillväxtverket anser också att kommitténs förslag om fyra undantag från huvudregel är befogade. Vi vill understryka vikten av att riktade statsbidrag ska utformas långsiktigt och på ett sätt där ansökningsförfarande, beslut och handläggning sker på ett enkelt sätt och som inte ökar den administrativa bördan för kommuner och regioner.

Tillväxtverket avstår att ha synpunkter över de 17 föreslagna statsbidragen som kommittén tagit fram och som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget.

- Tillväxtverket är positivt till kommitténs förslag om beredningsrutiner och utformningskriterier. Tillväxtverket är även positivt till kommitténs förslag att när nya riktade statsbidrag tas fram ska det föregås av en obligatorisk behovs- och konsekvensanalys.
- Tillväxtverket instämmer i kommitténs bedömning att det inte går att hitta empiriska belägg för att inkomstutjämnningen har tillväxthämmande effekter i kommuner och regioner.
- Tillväxtverket tillstyrker kommitténs förslag om att inrätta en delegation som ger stöd till kommuner och regioner i syfte att främja ett effektivt resursutnyttjande, som till exempel omstrukturerings- och effektiviseringsåtgärder.
- Tillväxtverket ser positivt på kommitténs förslag om att öka statens bidrag till Rådet för främjande av kommunala analyser för att de ska utöka sitt arbete med att vidareutveckla möjligheterna till jämförelser och analyser av effektivitet och stödet till kommuner och regioner.

Tillväxtverkets erfarenheter

Sedan 2018 ansvarar Tillväxtverket för två regeringsuppdrag att fördela riktat statsbidrag till kommuner med olika inriktningar. Ett uppdrag vänder sig till 30 kommuner med socioekonomiska utmaningar (Förordning 2018:152 om statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner). Ett annat handlar om att stärka näringslivet i 39 kommuner inom stödområde A (Uppdrag att utbetala stöd för utveckling av företagsklimatet och näringsliv i vissa gles- och landsbygdskommuner). Tillväxtverkets samlade erfarenheter av dessa fleråriga satsningar är att öppenhet och flexibilitet i finansieringsmodeller gör skillnad. Det ger kommunerna möjlighet att definiera sina egna problem och göra sina egna prioriteringar. Kommittén föreslår att riktade statsbidrag så långt det är möjligt bör ha en bredd gällande användningsområden. Tillväxtverket kan konstatera att de riktade statsbidrag som vi ansvarar för används av kommunerna för att finansiera utvecklingsinsatser i ett brett perspektiv. Detta har gett kommunerna möjlighet att definiera sina egna problem och göra sina egna prioriteringar och anpassningar till de lokala och regionala förhållandena. Det har varit viktiga förutsättningar i deras utvecklingsarbete.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Elisabeth Backteman. Ingrid Tengberg, Serena Bonato, Carolina Schönbeck, Maria Engström samt avdelningschef Kristina Zetterström och enhetschef Åsa Bjelkeby har deltagit i handläggningen. Sandra Droguett Biörklund har varit föredragande.

Elisabeth Backteman

Sandra Droguett Biörklund